

Išorinių veiksmų analizė dėl virtualios buveinės įkūrimo Lietuvoje

2017 m. lapkričio 22 d.



„Kurk Lietuvai“ – pirmoji ir kol kas vienintelė profesinio tobulinimo ir gerosios užsienio praktikos pritaikymo programa Lietuvoje, kuri suteikia galimybę profesionalams savo žiniomis ir idėjomis prisidėti prie modernios Lietuvos ateities kūrimo.

**Projekto vadovės:
Adelė Jaškūnaitė ir Raminta Olbutaitė**

SANTRAUKA

KODĖL REIKIA VIRTUALIOS BUVEINĖS?

Didėjant ekonomikos globalumui ir žmonių mobilumui, galiojantis reikalavimas nurodyti juridinio asmens fizinę buveinę apsunkina įmonių steigimą bei komunikaciją su valstybės institucijomis.

Vis dažniau pastebima praktika, jog įmonės neturinčios fizinio adreso, registracijos metu perka vadinamąją virtualaus biuro paslaugą iš tarpininkų. Dėl to apsunkinama komunikacija fiziniu buveinės adresu, siunčiama korespondencija dažnai nepasiekia įmonės vadovų ar juos pasiekia per vėlai. Juridinių asmenų registre kaupiami duomenys praranda patikimumą dėl savo tikslumo, kontroliuojančioms institucijoms vis sunkiau susisiekti su įmonėmis.

Šiandien Lietuvoje yra puikiai išvystyta interneto infrastruktūra, sukurtos įvairios elektroninės priemonės, kurios gali supaprastinti įmonių steigimo procesą bei įmonių komunikaciją su valstybe.

Virtualios buveinės projektu sieksime stiprinti verslo subjektų ryšį su valstybe bei supaprastinti įmonių steigimo ciklą, taip didinant šalies konkurencingumą. Šia analize norime įvertinti išorinius veiksnius dėl virtualios buveinės įkūrimo Lietuvoje.

PROBLEMATIKA

NAUJŲ JURIDINIŲ ASMENŲ STEIGĖJAI NETURINTYS NUOSAVŲ PATALPŲ SUSIDURIA SU PAPILDOMAIS TRIKDŽIAIS

Nuosavybės teise patalpų neturintys juridinio asmens steigėjai, siekdami įregistruoti naują juridinį asmenį, turi kreiptis į kitus asmenis, turinčius patalpas, gauti jų sutikimą arba kreiptis į tarpininkus. Taip gaišamas laikas bei lėšos.

NEEFEKTYVI JURIDINIŲ ASMENŲ IR VALSTYBĖS KOMUNIKACIJA

Dėl adresų faktinio neatitikimo valstybės institucijų komunikacija su juridiniais asmenimis yra apsunkinama, mažėja efektyvumas. Registruotus laiškus siunčiant oficialiai registruotais adresais dažnai nepasiekia juridinio asmens valdymo organų dėl faktinio adresų neatitikimo.

ĮMONIŲ DAIGYNAI - KAUPIAMI VALSTYBĖS DUOMENYS TAMPA NETIKSLIAIS

Valstybės institucijoms yra sunkiau vykdyti juridinių asmenų kontrolės bei informavimo funkcijas, nes juridinio asmens valdymo organai faktiškai nedirba buveinėje.

TARPININKAI

Taupykite savo laiką



Ar verta turėti realų biurą Vilniuje ir kas mėnesį išleisti jam tūkstančius? Išvenkite didelių išlaidų su virtualiu biuru Vilniuje! Jūs rūpinatės verslu, mes - kasdieniais jo administravimo klausimais!

Virtualus biuras Kainos Įmonių pardavimas Įmonės

Virtualus biuras

Virtualus biuras – tai paslauga smulkiojo verslo įmonei realaus biuro įspūdį bei atlikti visas realaus biuro funkcijas.

Virtualaus biuro paslaugos Jūsų įmonei:

- Juridinis įmonės registracijos adresas Vilniuje (suteikiama 11% 100% paslauga) arba matoma (11% 100% paslauga)

Be to, pradėdami veiklą dar nėra aišku, kiek darbuotojų ir kitų išteklių reikės realiam biurui konkrečios įmonės atveju. Tai galima bus nustatyti tik po tam tikro sėkmingo įmonės veiklos laikotarpio, kurio ir siūloma pasinaudoti virtualaus biuro paslauga.

- Mažoms įmonėms, kurių steigėjai gyvena užsienyje – kai norima suteikti klientams ir partneriams įspūdį, kad įmonė įsikūrusi ir veikia Lietuvoje.

Vietoj brangaus darbuotojų samdymo galima keliskart pigiau užsisakyti virtualaus biuro paslaugą.

- **Būsimiems verslininkams**, gyvenantiems ne Vilniuje, bet norintiems sukurti įmonės įsikūrimo Vilniuje įspūdį siekiant platesnių verslo galimybių.
- **Įmonėms**, kurių savininkai dažnai būna komandiruotose – virtualaus biuro pagalba jie ne tik sutaupys pinigų realiam biurui, kuriame beveik nedirba,

bet ir nepraleis nei vieno skambučio ar korespondencijos, nes bus informuoti apie kiekvieną iš jų.

Virtualaus biuro privalumai:

- **Kaina.** Virtualus biuras kainuoja tik nuo 4,00 €/mėn.
- **Konfidencialumas.** Garantuojame visišką konfidencialumą, jeigu į Jus norėtų kreiptis nepageidaujami asmenys ar institucijos (inspekcijos, skolų išieškotojai ir kt.). Virtualaus biuro pagalba Jūs išvengsite nelaukiamų vizitų.
- **Laikas.** Jūs rūpinatės savo verslu, mes – kasdieniais jo administravimo klausimais.
- **Platesnės galimybės**, kurias suteikia verslo vykdymo vieta – Vilnius. Jeigu gyvenate užsienyje ar kitame Lietuvos mieste, bet norite sukurti įspūdį, kad veikla vykdoma Vilniuje, virtualus biuras – idealus sprendimas Jums!

© 2017 officeservice.lt

Virtualaus biuro privalumai:

- **Kaina.** Virtualus biuras kainuoja tik nuo 4,00 €/mėn.
- **Konfidencialumas.** Garantuojame visišką konfidencialumą, jeigu į Jus norėtų kreiptis nepageidaujami asmenys ar institucijos (inspekcijos, skolų išieškotojai ir kt.). Virtualaus biuro pagalba Jūs išvengsite nelaukiamų vizitų.
- **Laikas.** Jūs rūpinatės savo verslu, mes – kasdieniais jo administravimo klausimais.
- **Platesnės galimybės**, kurias suteikia verslo vykdymo vieta – Vilnius. Jeigu gyvenate užsienyje ar kitame Lietuvos mieste, bet norite sukurti įspūdį, kad veikla vykdoma Vilniuje, virtualus biuras – idealus sprendimas Jums!

Dėl įmonės registravimo neretai kreipiamasi į tarpininkus. Šių paieškoms gaištamas laikas bei naudojami įmonės resursai.

Naudojimasis tarpininkų paslaugomis dar labiau apsunkina valdymo organų komunikaciją su valstybe.

Lietuvos statistika: 18-oje adresų įregistruotos 8746-ios įmonės

	Adresas	Įregistruotų įmonių skaičius
1.	Architektų g. 56-101, Vilnius	1263
2.	Perkūnkiemio g. 13-91, Vilnius	1031
3.	Laisvės pr. 60-1107, Vilnius	734
4.	Ramybės g. 4-70, Vilnius	698
5.	Veiverių g. 9A-41, Vilnius	584
6.	Partizanų g. 61-806, Vilnius	571
7.	Geležinkelio g. 3-14A, Vilnius	561
8.	Islandijos pl. 95-57, Kaunas	464
9.	Švitrigailos g. 11K-109, Vilnius	407

	Adresas	Įregistruotų įmonių skaičius
10.	Rodūnios kel. 28-226, Vilnius	329
11.	A. Gustaičio g. 23-255a, Vilnius	317
12.	Tvenkinių g. 8A-54, Šakių k.	295
13.	Adučiškio g. 3-3, Vilnius	284
14.	Didlaukio g. 80-96, Vilnius	267
15.	Musninkų g. 22-39, Vilnius	253
16.	Šaltkalvių g. 10-52, Vilnius	242
17.	Draugystės g. 17-1, Kaunas	228
18.	Veiverių g. 9B-62, Vilnius	218



Šių problemų sprendimu galėtų tapti virtuali buveinė - elektroninė alternatyva fizinei įmonės buveinei.

Virtuali buveinė tai platforma į kurią atkeliautų svarbiausi pranešimai bei dokumentai iš valstybės institucijų, taip užtikrinant komunikaciją tarp juridinių asmenų bei valstybės. Virtualios buveinės įgalinimas sumažintų adresų, kuriuose registruojami šimtai įmonių, skaičių bei užtikrintų, jog Juridinių asmenų registre kaupiami duomenys yra tikslūs.

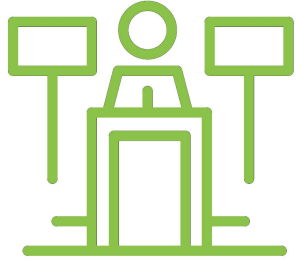
Šiandien Lietuvoje jau yra puikiai išvystyta interneto infrastruktūra, e. valdžios paslaugas naudojantis verslas, efektyvus nuotolinis asmens tapatybės nustatymas. Virtuali buveinė gali supaprastinti įmonių steigimo procesą bei komunikaciją.

Šiuo metu Lietuvos Respublikos įstatymai nenumato galimybės įregistruoti virtualią įmonės buveinę. Tad siekiant virtualios buveinės įgalinimo, pirmiausia būtina atlikti išorinių veiksnių analizę.



PESTEL: projekto išorinių veiksnių - politinių, ekonominių, socialinių, technologinių, ekologinių ir teisinių - analizės metodas, kuriuo apžvelgsime virtualios buveinės padėtį bei jų galimą poveikį.





Politiniai veiksniai ir aspektai
turintys didelę reikšmę
virtualios buveinės įkūrimui

POLITINIAI VEIKSNIAI



Visame pasaulyje visuomeninė skaitmenizacija įsiskverbia į šiuolaikinio gyvenimo sritis. Globaliame pasaulyje konkurencingumą turi išlaikyti ir Lietuvos įmonės. Pastebima, jog ir tradicinis verslas patiria technologinę transformaciją: 90 proc. darbo pasiūlymų reikalaujama turėti skaitmeninius įgūdžius². Natūralu, jog pažanga paliečia ir viešojo sektoriaus institucijas, kurių veikla lemia visos valstybės valdymą.

Kyla klausimas: ar mūsų valstybė spėja prisitaikyti prie pokyčių ir vis daugiau įprastų paslaugų pakeisti elektroninėmis? Šiuo metu daug kalbama apie el. valdžios projektus, tačiau elektroninėmis viešosiomis paslaugomis vis dar naudojasi mažiau nei pusė gyventojų³. Įdiegus e. valdžios įrankius valstybės valdymas tampa sklandesnis, gerėja paslaugų kokybė, didėja valdžios skaidrumas ir efektyvumas. E. valdžios priemonėmis taip pat mažinama juridinių asmenų bei piliečių administracinė našta, o bendravimas su viešojo administravimo įstaigomis tampa spartesnis, skaidresnis ir pigesnis⁴.



POLITINIAI VEIKSNIAI TALINO DEKLARACIJA

Virtualios buveinės įkūrimas įmones ir pilietinę visuomenę paskatintų **aktyviau naudotis** e. valdžios paslaugomis bei **palengvintų** viešojo administravimo įstaigų ir įmonių bei piliečių tarpusavio bendravimą.

Talino deklaracija⁵, pasirašyta vos prieš mėnesį, yra svarbus žingsnis link efektyvesnio elektroninio valdymo. Pasirašydamos deklaraciją visos Europos Sąjungos valstybės narės bei Europos laisvosios prekybos asociacijos šalys (Lichtenšteinas, Norvegija, Islandija ir Šveicarija) rodo naują politinį įsipareigojimą Europos Sąjungos lygmeniu dėl naujų svarbių prioritetų siekiant užtikrinti kokybiškas, į vartotoją orientuotas elektronines viešąsias paslaugas gyventojams, ir lengvai prieinamas tarpvalstybines viešąsias paslaugas verslui⁶.



Talino deklaracija Europos Sąjungai - ne pirmas žingsnis skaitmeninių pokyčių linkme. **Europos bendrosios skaitmeninės rinkos strategija** siekia iš esmės panaikinti šiuo metu egzistuojančius barjerus ir nacionalines kliūtis internetu vykdomiems sandoriams. Europos bendrosios skaitmeninės rinkos (BSR) strategijoje skelbiama apie inicijuojamą naują 2016–2020 m. Europos Sąjungos e. valdžios veiksmų planą, kurio tikslas – pašalinti esamas skaitmenines bendrosios skaitmeninės rinkos kliūtis ir užkirsti kelią tolesniam susiskaidymui, atsirandančiam modernizuojant viešojo administravimo įstaigas⁷.

Veiksmų plane taip pat bus svarstomi kiti būdai⁸, palengvinti skaitmeninių sprendimų naudojimą per visą įmonės gyvavimo ciklą, ypač kiek tai susiję su internetinėmis registracijos procedūromis ir elektroniniu įmonės dokumentų bei informacijos pateikimu⁹ verslo duomenų registrams, taip pat ir tarpvalstybinio mastu.

Virtuali buveinė galėtų prisidėti prie įmonių steigimo ciklo bei gyvavimo modernizavimo ir supaprastinimo.



Jei Europos Sąjungos valstybės narės įgyvendintų e-valdžios veiksmų plano pokyčius, numatytus Europos Komisijos, jos iki 2020 m. sutaupytų iki 5 mlrd. eurų (EU eGovernment Action Plan 2016-2020)¹⁰.

INFORMACINĖS VISUOMENĖS PLĖTRA

Pagrindinės Europos Komisijos rekomendacijos Lietuvai.

Tikslas: skatinti įmones naudotis IRT (informacinėmis ir ryšių technologijomis)

Užtikrinti sąlygas verslui naudotis valstybinių institucijų administruojama informacija ir paskatinti juos kurti naujas elektronines paslaugas ir produktus.

Didinti mažųjų ir vidutinių įmonių efektyvumą ir konkurencingumą skatinant juos įtraukti ir naudoti IRT savo veikloje.



Tobulinti informacinės visuomenės paslaugų teisinį reguliavimą (sukurti naujas verslo galimybes, siekiant geriau apsaugoti gyventojų ir įmonių teises skaitmeninėje erdvėje bei prisidėti prie sėkmingo ES skaitmeninės bendrosios rinkos augimo).

LR VYRIAUSYBĖS PROGRAMA

ĮGYVENDINIMO PLANAS

2016 - 2020 m. m. LR Vyriausybės programos įgyvendinimo planas¹¹ taip pat mato tolimesnio įmonių steigimo supaprastinimo skaitmeninant procesus svarbą:

3.1.4. Darbas. Valstybės informacinių išteklių infrastruktūros konsolidavimas ir valstybės informacinių sistemų modernizavimas

8. Viešojo sektoriaus efektyvumo didinimas, modernizuojant ir skaitmeninant procesus:

- visų valstybinių institucijų naudojimas elektroninių dokumentų sistema, užtikrinant, kad visi viešojo sektoriaus dokumentai būtų siunčiami e. pristatymo sistema.

4.2.1. Darbas. Tarptautiniu lygiu vertinamų verslo ciklą (nuo įsteigimo iki pasibaigimo) reglamentuojančių teisės aktų ir procedūrų (pagal Pasaulio banko tyrimo „Doing Business“ sritis) bei įrankių patobulinimas

1. Juridinių asmenų steigimo procedūrų, vykdomų elektroniniu būdu, sutrumpinimas iki vienos darbo dienos;

2. Juridinių asmenų steigimo proceso optimizavimas, sujungiant atskiras steigimo procedūras.





Ekonominiai veiksniai ir
aspektai, turintys įtakos
virtualios buveinės įgalinimui

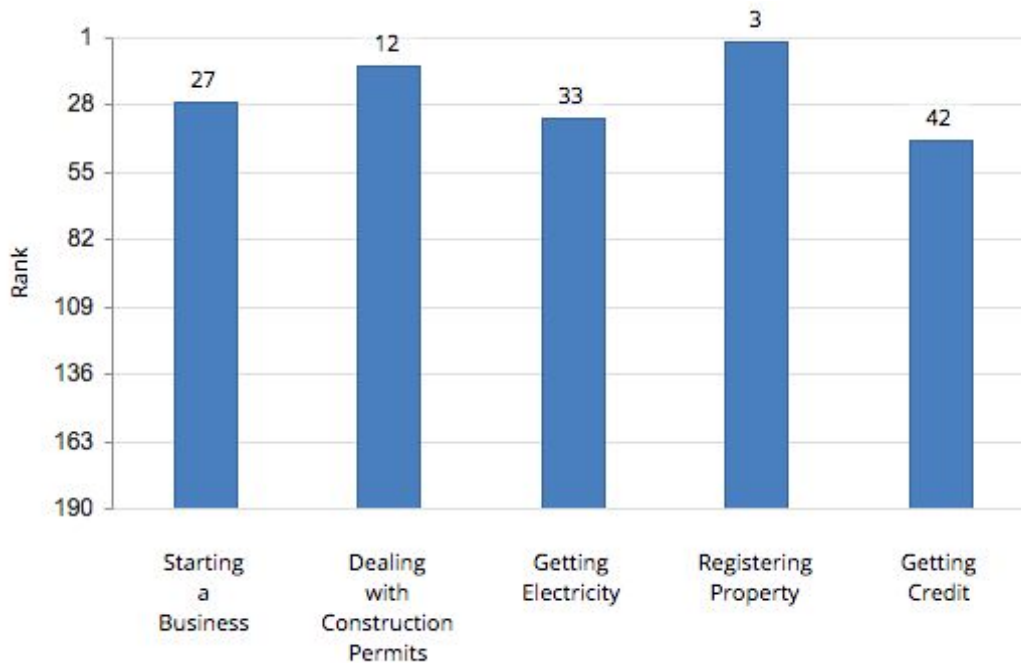
EKONOMINIAI VEIKSNIAI



“

Smulkus ir vidutinis verslas yra Europos ekonomikos variklis. Per pastaruosius 5-erius metus jis sukūrė apie 85% naujų darbo vietų Europos Sąjungoje. Europos Komisijos nuomone, smulkus ir vidutinis verslas yra pagrindinis būdas užtikrinti ekonomikos augimą, inovacijas, naujų darbo vietų atsiradimą bei socialinę integraciją visoje Europos Sąjungoje¹².

“DOING BUSINESS” LIETUVOS RODIKLIAI



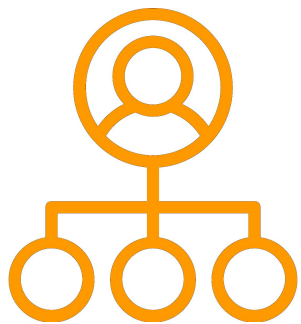
Pagal Pasaulio banko “Doing Business 2018” duomenis¹³, Lietuva vertinama 27-oje vietoje pagal verslo pradžios rodiklius.



Lengvesnis juridinio asmens registravimas galėtų prisidėti prie spartesnio juridinio asmens steigimo. Tokiu būdu didindamas įmonių konkurencingumą, regionų ekonomikos augimą bei skatindamas verslumą Lietuvoje.

Virtuali buveinė galėtų tapti dar vienu elektroniniu įrankiu patogesniai ir greitesniai juridinio asmens registravimui bei efektyvesnei komunikacijai su valstybės institucijomis.





Socialinių veiksnių
poveikis virtualios
buveinės įkūrimui

SOCIALINIAI VEIKSNIAI

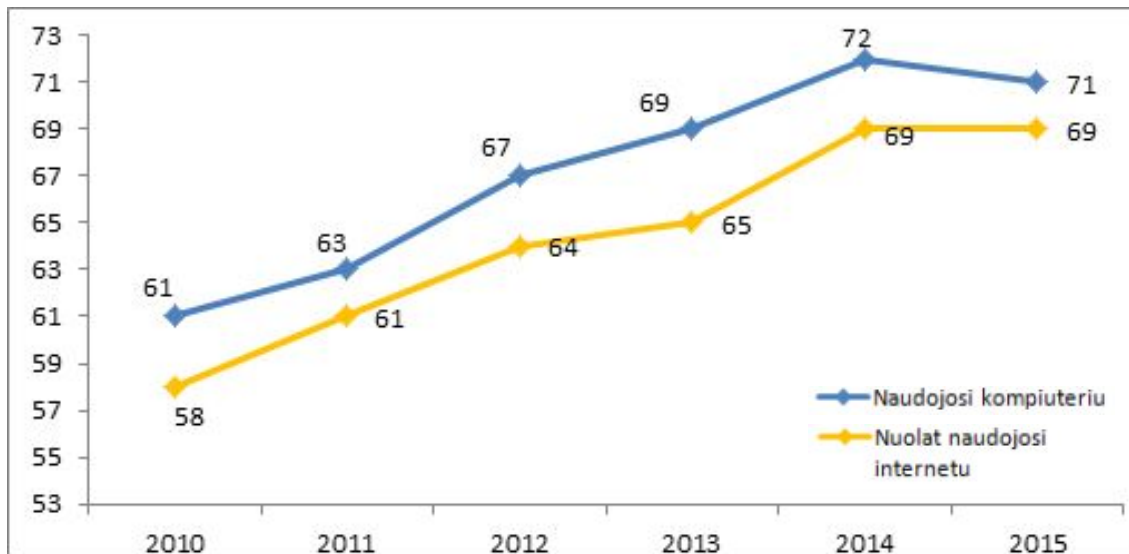


Virtuali buveinė būtų puikus įrankis skatinti verslumą, įgalinti lietuvius aktyviau naudotis turimais el. įrankiais, bei pritraukti lietuvių diasporą pradėti verslą Lietuvoje. Kaip rodo užsienio šalių patirtis: „diaspora, gebėdama prisidėti prie savo tėvynės ekonomikos augimo ir vystymosi, po to pradeda investuoti ir grįžti“¹⁴.



IRT NAUDOJIMAS LIETUVOJE

Lietuvoje vis plačiau naudojamosi informacinėmis ir ryšių technologijomis. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, reguliariai (ne rečiau kaip kartą per savaitę) internetu naudojosi 96 proc. interneto vartotojų, arba 69 proc. visų 16–74 metų gyventojų.



Lietuvos gyventojų, kurie naudojami kompiuteriu ir reguliariai naudojami internetu, skaičiaus kaita, procentais.

Šaltinis – Lietuvos statistikos departamentas

“

*Pagal Eurobarometro apklausą,
75 proc. europiečių mano, kad
skaitmeninimas turi teigiamą
poveikį ekonomikai.*





Pasaulio Bankas įvertindamas svarbiausius veiksnius skatinančius pažangą viešajame ir privačiame sektoriuose, skaitmeninę tapatybę pripažino kaip vieną iš keturių svarbiausių. Skaitmeninis parašas Lietuvoje buvo įteisintas dar 2000-aisiais, tačiau jį turi tik trečdalis gyventojų. Palyginimui - Estijoje jį turi 99 proc. gyventojų¹⁵.

Pagal pasiektą skaitmeninės pažangos lygį Lietuva užima 13 vietą Europos Sąjungoje. Beveik visi mūsų šalies rezultatai yra geresni nei Europos Sąjungos vidurkis. Lietuviai atsilieka pagal vieną svarbų parametą - tai, kaip aktyviai naudojamės savo turimais viešaisiais el. įrankiais.

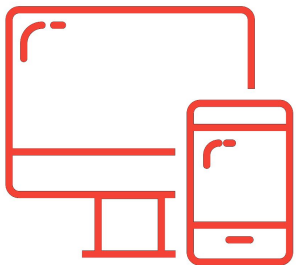
Ar tai reiškia, jog lietuviai neturi poreikių naudotis sukurtais el. įrankiais ir IT infrastruktūra? Lietuviai noriai priėmė neseniai pristatytas naujoves, tokias kaip elektroniniai mokėjimai ar bekontaktės mokėjimo kortelės, tad tokios išvados daryti negalėtume. Galbūt įtakos turi viešųjų elektroninių paslaugų kokybė bei “user-friendly” (liet. patrauklių vartotojui) paslaugų trūkumas.



VIRTUALIOS BUVEINĖS ĮGYVENDINIMO BARJERAI

Svarbu įvertinti riziką, jog virtuali buveinė, kaip skaitmeninė inovacija, naudojanti elektronines valdžios paslaugas gali sunkiai įsitvirtinti viešajame sektoriuje. Europos Komisija nustatė, jog 38 proc. Europos interneto vartotojų yra "nonbelievers" (liet. netikintieji): jie niekada nenaudojo ir neketina greitai naudotis e. valdžios paslaugomis¹⁶.

Pasak Europos Komisijos, siekiant išspręsti šią problemą, vyriausybės turėtų įgyvendinti tvirtas rinkodaros kampanijas.



Technologinės aplinkos ir
techninių įrankių galimybės
virtualios buveinės įkūrimui

TECHNINIAI VEIKSNIAI



TECHNINIAI VEIKSNIAI

Internetas ir elektroninės paslaugos per pastaruosius du dešimtmečius stipriai pakeitė žmonių kasdienybę bei verslo pasaulį. Lietuviai didžiuojasi prieinamiausiu šviesolaidiniu internetu Europos Sąjungoje¹⁷, sparčiausiu bevieliu ryšiu pasaulyje¹⁸, o Lietuvos pristatyme nepamirštama, jog Lietuva pirmauja pagal viešo belaidžio „Wi-Fi“ interneto spartą pasaulyje¹⁹. Pastebima, jog spartėja žmonių gyvenimas, didėja informacinių technologijų pagreitis ir jų įtaka įvairioms sritims.



E. PRISTATYMO

TECHNINIŲ RESURSŲ ANALIZĖ

Viena iš pagrindinių fizinės buveinės funkcijų - komunikacija su valstybės institucijomis. Didėjantis gyventojų mobilumas bei sparčiai auganti ekonominė aplinka lemia tai, kad fizinis pašto korespondencijos pristatymas įmonėms tampa vis mažiau efektyvus. Fizinio laiško ar siuntos pristatymo galimybės priklauso nuo buveinės vietos, todėl korespondencija ne visada pasiekia adresatus, siuntimas paštu taip pat reiškia papildomas spausdinimo, vokavimo, siuntimo išlaidas.

Laiško siuntimas elektroniniu paštu yra greitas ir nieko nekainuoja, tačiau kartu ir nesukuria tokių pačių teisiųjų pasekmių, kaip registruotas laiškas. Siunčiant laišką elektroniniu paštu neužtikrinamas dokumento išsiuntimo ir gavimo juridinio fakto nustatymas, kaip siunčiant registruotu laišku. Elektroninio pašto paskyra taip pat turi saugumo spragų, tad labai svarbu pasirinkti optimaliausią platformą virtualios buveinės komunikacijai su valstybės institucijomis, fiziniiais ir juridiniais asmenimis.



TECHNINIŲ RESURSŲ ANALIZĖ

Jau sukurtos įvairios viešosios el. paslaugos, virtualios buveinės komunikacijai su valstybės institucijomis



e. Pristatymas²⁰

E. pristatymas - elektroninė alternatyva oficialių registruotųjų laiškų siuntimui. Nemokamai prisijungus prie E. pristatymo sistemos, įvairius oficialius dokumentus, pažymas, paraiškas ir pan. valstybės institucijoms galima pateikti internetu.



Virtualus adresas²¹

Virtualus adresas - vieša elektroninė paslauga keitimuisi el. pranešimais ir el. parašu pasirašytais dokumentais. Paslauga gali naudotis asmenys teisėtai susiję bent su vienu nekilnojamoju daiktu arba yra juridinio asmens atstovai.



Kontaktinis centras²²

Kontaktinis centras – tai oficialus valstybės kontaktinis centras, skirtas supaprastinti leidimų bei licencijų gavimo procedūras

Optimaliausia platforma virtualios buveinės komunikacijai su valstybės institucijomis:

E. Pristatymas buvo pasirinkta kaip optimaliausia platforma virtualios buveinės bendravimui su institucijomis. Platformos naudotojų sąrašė - didelė dalis valstybės institucijų, aukštas skaičius įmonių ir gyventojų. Tai – „vienas langelis" elektroniniams dokumentams ir elektroniniams pranešimams pristatyti fiziniams ir juridiniams asmenims nacionaliniu mastu. Ši elektroninio pristatymo sistema užtikrina aukščiausius saugumo reikalavimus, o sukurta teisinė bazė – elektroninio pristatymo paslaugos teisinę ir įrodomąją galią.

“

Įstaigos galėtų siųsti daugiau dokumentų naudodamos Nacionalinės elektroninių pranešimų ir elektroninių dokumentų pristatymo fiziniams ir juridiniams asmenims, naudojant pašto tinklą, informacinės sistemos priemonėmis: e. Pristatymas. Tokiu būdu sumažėtų įstaigų išlaidos, skirtos pašto paslaugoms įsigyti.

(Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos „Dokumentų valdymo funkcijos efektyvaus atlikimo rekomendacijos²³)



E. PRISTATYMO

TECHNINIŲ RESURSŲ ANALIZĖ

ORIGINALUMO PATVIRTINIMAS

užtikrinamas siunčiamų el. dokumentų ir el. pranešimų **originalumo patvirtinimas** (suteikiama galimybė pasirašyti el. dokumentus saugiu el. parašu).

GREITESNIS DOKUMENTŲ PERSIUNTIMAS

vidutinė siuntimo trukmė, siunčiant dokumentus registruotu paštu – iki 3 d.d., tuo tarpu vidutinė siuntimo trukmė, siunčiant E. pristatymo sistema – iki 1 s.



UŽTIKRINAMAS SAUGUMAS

el. dokumentai ir el. pranešimai prieinami tik el. dokumento ir el. pranešimo siuntėjui ir gavėjui. **Suteikiamas tikslus laiko fiksavimas** (dokumentų išsiuntimo, pristatymo, gavimo, perskaitymo ar pasirašymo).

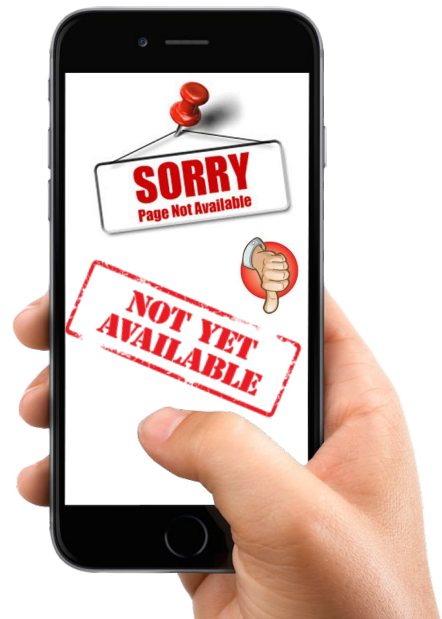
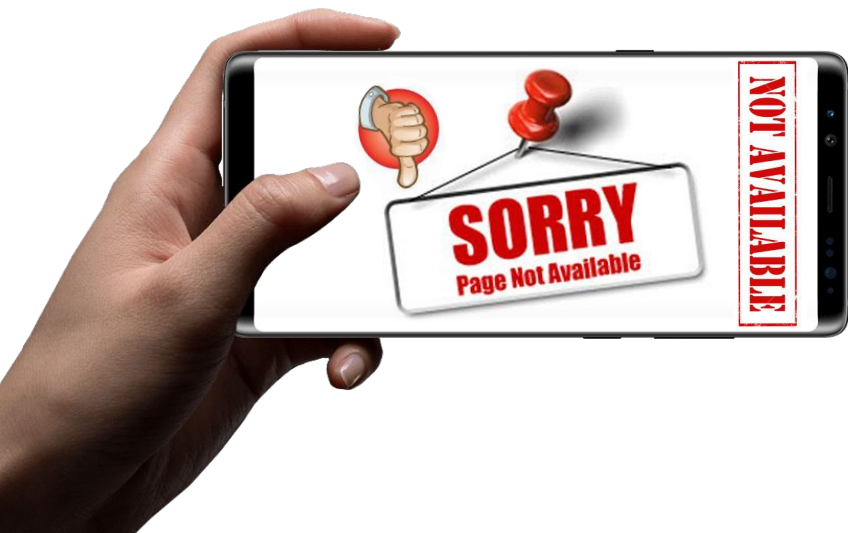
TEISINĖ IR ĮRODOMOJI GALIA

siuntos pristatymas e. Pristatymo sistemoje turi teisinę ir įrodomąją galią, atitinkančią registruoto laiško įteikimą. Iš e. Pristatymo sistemos atspausdinti elektroninių dokumentų nuorašai yra prilyginami rašytiniams dokumentams.

1 iš 3

Šiandien vienam lietuviui vidutiniškai tenka 2,6 įrenginių, kuriais galima prisijungti prie interneto. Vidutinis 16–34 metų vartotojas Lietuvoje turi beveik 4 įrenginius, turinčius prieigą prie tinklo²⁴.

Vis daugiau žmonių naudoja mobiliuosius prietaisus prisijungimui prie interneto, tačiau tik 1 iš 3 viešojo sektoriaus interneto svetainių Europoje yra pritaikytos mobiliems įrenginiams²⁵. Norint pritraukti daugiau vartotojų, e. Pristatymui taip pat būtinas aplikacijos sukūrimas. Tai - akivaizdi kliūtis stabdanti platformos plėtrą.



TECHNINIŲ RESURSŲ ANALIZĖ

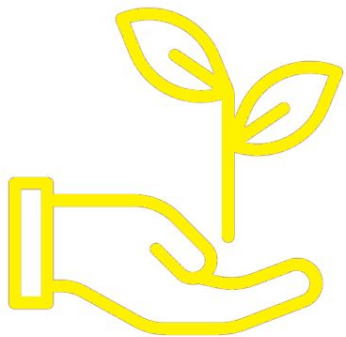
Šiuo metu institucijos turi atskiras išorines sistemas ir pranešimų kanalus, ir per juos siunčia informaciją vartotojams. Tai reiškia, jog norint gauti pranešimus iš valstybės institucijų reikia prisijungti prie kiekvienos institucijos išorinių sistemų atskirai, o e. Pristatymo priemonės, kaip „vieno langelio“ komunikacijos priemonės potencialas nėra išnaudojamas.

Valstybės institucijų ar kitų viešojo sektoriaus įstaigų elektroninėmis paslaugomis (Mano VMI, Sodra, t.t.) bent kartą per metus pasinaudojo tik 48 proc. 16-74 metų amžiaus gyventojų (arba 62 proc. to amžiaus interneto vartotojų)²⁶, tad būtina ieškoti kitų būdų efektyviau pasiekti gyventojus.

E. siuntų pristatymo sistema turi priemones dėl duomenų apsikeitimo sąsajų su išorinėmis sistemomis, kurios suteikia galimybę:

- Atskirų institucijų/įmonių sistemoms automatiškai į e. Pristatymo sistemą pateikti el. pranešimus;
- Institucijoms papildyti savo el. paslaugų teikimo procesus e. Pristatymo sistemos panaudojimu ten, kur reikia formalus teisiškai galiojančio dokumento ar pranešimo pristatymo.

E. Pristatymo platformai, kaip virtualios buveinės komunikacijos priemonei, būtina tolimesnė plėtra. Būtina įtraukti kuo daugiau institucijų naudotis sistema, vartotojai nepakankamai žino, kad paslaugos yra nemokamos, pastebimas skirtingas suinteresuotų šalių suvokimas apie e. Pristatymo paskirtį bei galimybes.



Ekologiniai veiksniai
turintys įtakos virtualios
buveinės įkūrimui

EKOLOGINIAI VEIKSNIAI



POPIERINIŲ DOKUMENTŲ KŪRIMAS IR SIUNTIMAS GALI SUTAUPYTI VALSTYBĖS BEI VERSLO LĖŠAS IR LAIKĄ



3,6 mln. lapų



36 tūkst. eurų

Paskaičiuota, jog:

„Vilniaus miesto savivaldybė per mėnesį sunaudoja apie 300 tūkst. A4 formato popieriaus lapų, per metus – apie 3,6 mln. lapų, tam išleidžiama apie 3 tūkstančiai eurų per mėnesį arba 36 tūkstančiai eurų per metus. Atsisakius daugelio popierinių dokumentų ir juos valdant elektroniniu būdu, būtų galima gerokai sumažinti ne tik sunaudojamo popieriaus kiekį, bet ir sutaupyti spausdinimo išlaidoms“²⁷.





2012 metais Europos Komisija apskaičiavo, jog naudojantis e. valdžios priemonėmis, kuomet komunikacija tarp valstybės ir gyventojų vykta elektronine forma, Europos Sąjungos valstybės galėtų sumažinti savo išlaidas apie 15-20%²⁸.

Danijoje naudojamas skaitmeninis paštas viešajam sektoriui kasmet sutaupo apie 134 mln. eurų (1 mlrd. Danijos kronų) išleidžiamų popieriui bei korespondencijos siuntimui²⁹.

Virtuali buveinė gali prisidėti prie elektroninių dokumentų naudojimo skatinimo bei komunikacijai išleidžiamų išlaidų mažinimo.



Teisinės aplinkos
įvertinimas dėl virtualios
buveinės įkūrimo Lietuvoje

TEISINIAI VEIKSNIAI



JURIDINIO ASMENS BUVEINĖS SAMPRATA LIETUVOJE

Lietuvoje siekiant įkurti naują juridinį asmenį, būtina įvykdyti Civiliniame kodekse numatytus veiksmus. Vienas iš jų - fizinės buveinės registracija. Kadangi sukurtas juridinis asmuo neturi fizinės išraiškos, atsiranda poreikis nustatyti fizinę vietą, kur būtų galima rasti **jurinio asmens valdymo organus**.

Šiam tikslui įgyvendinti Lietuvoje galiojantys teisės aktai, numato **privalomą** juridinio asmens buveinės registraciją, įmonės įkūrimo metu. Įmonė laikoma įkurta, kai reikalingi duomenys yra įregistruojami **Juridinių asmenų registre**.

Šiuo metu Lietuvoje egzistuoja viena juridinio asmens buveinės forma - **fizinė buveinė**. Jos apibrėžimas nurodytas Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse.

Civilinio kodekso komentare nurodoma, jog įmonės buveine negali būti pašto dėžutė, nes tai nėra vieta, kurioje veikia juridinio asmens valdymo organai.

“

Juridinio asmens buveine laikoma ta vieta, kurioje yra nuolatinis jo valdymo organas. Juridinio asmens buveinė apibūdinama nurodant patalpų, kuriose yra buveinė, adresą.

(LR Civilinio kodekso 2.49 str. 1 d.)

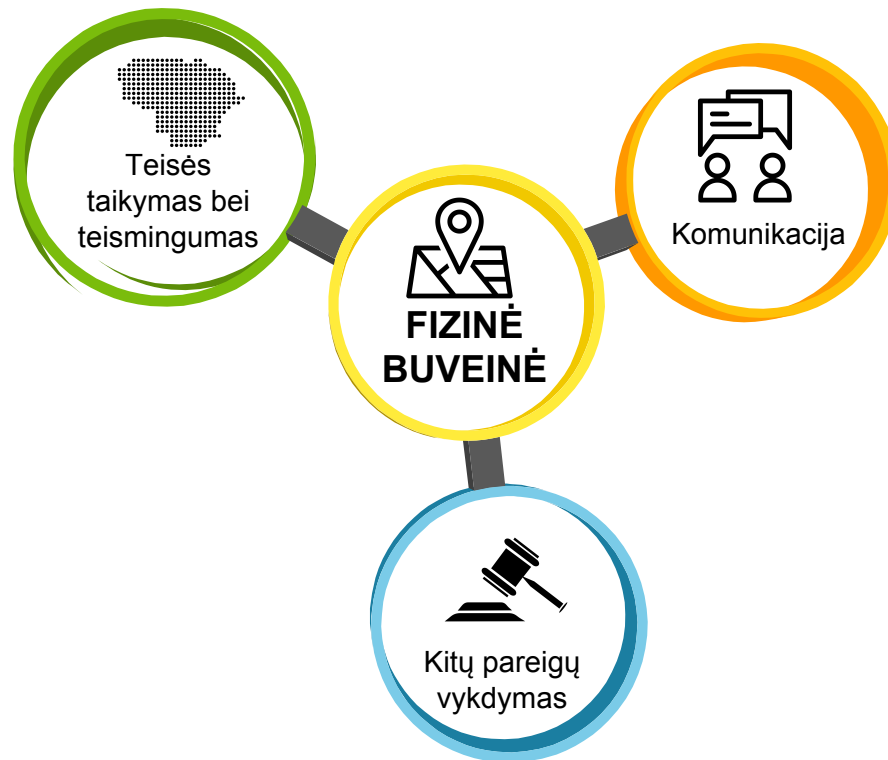


KOKIAS **FUNKCIJAS** ATLIEKA FIZINĖ BUVEINĖ?

Įregistravus fizinę buveinę ir įkūrus naują juridinį asmenį, atsiranda juridinio asmens teisės ir pareigos. Dalis jų yra glaudžiai susijusios su juridinio asmens buveine ir turi reikšmės juridinio asmens veiksmų įgyvendinimui.

Fizinė buveinė - tai ne tik vieta, kurioje veikia juridinio asmens valdymo organai.

Ji padeda įgyvendinti ir kitus su juridinio asmens veikla susijusius veiksmus.



Teisės taikymas bei teisingumas



Juridinio asmens civilinis teisnumas ir veiksnumas atsiranda tuo pačiu metu, kai yra įsteigiamas juridinis asmuo. Fizinės buveinės registracija nustato taikomą teisę juridinio asmens atžvilgiu.

Juridinio asmens buvimo vieta yra svarbi teisingumui, t.y. bylos nagrinėjimo vietai nustatyti. Taip pat finansinei atskaitomybei ar mokesčių nustatymui.

Komunikacija



Visas juridinio asmens susirašinėjimas su valstybės institucijomis bei trečiaisiais asmenimis laikomas tinkamu, jei jis vyksta fizinės buveinės adresu.

Kitų pareigų vykdymas



Tam tikros prievolės ar jų terminai, prasideda tik nuo to momento, kai juridiniam asmeniui įteikiamas pranešimas. Tokiais atvejais labai svarbu, jog valdymo organas fiziškai būtų buveinėje.

Fizinės vietos poreikis taip pat atsiranda, kai juridinis asmuo užsiima viešosiomis paslaugomis ir jį pasiekti turi turėti galimybę ir vartotojai.

KOKIĄ REIKŠMĘ TURI REGISTRUOTA **FIZINĖ BUVEINĖ?**



ŽINOTI,

kur rasti juridinio asmens valdymo organus.



ŽINOTI,

kur siųsti korespondenciją, perduoti dokumentus, prekes ir pan.



NUSTATYTI VIETĄ

dėl juridinio asmens teisminių bylų nagrinėjimo.



NUSTATYTI VIETĄ

dėl susirašinėjimo.



NUSTATYTI VIETĄ

dėl finansinės atskaitomybės, mokesčių, rinkliavų ir kitų privalomų įmokų į valstybės biudžetą atitinkamoje teritorijoje.



NUSTATYTI VIETĄ

dėl sudaromų sandorių.



NUSTATYTI

juridinio asmens, įsteigto užsienio valstybėje, padalinių veikiančių Lietuvoje teisnumą.

PAGRINDINIAI ŠIUO METU LIETUVOJE GALIOJANTYS TEISĖS AKTAI REGLAMENTUOJANTYS FIZINĘ BUVEINĘ



Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas

Apibrėžia juridinio asmens buveinės formą, kylančias teises ir pareigas, komunikaciją su juridiniu asmeniu, įtvirtina žinojimo prezumpciją.



Skirtingų teisinių formų juridinių asmenų bei jų buveinių reglamentavimas numato, jog buveinė turi būti Lietuvos teritorijoje:

- *Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas;*
- *Lietuvos Respublikos individualių įmonių įstatymas;*
- *Lietuvos Respublikos mažųjų bendrijų įstatymas;*
- *Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymas.*



Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas

Numato procesinių dokumentų įteikimo tvarką buveinės adresu.



LRV nutarimas "Dėl Juridinių asmenų registro įsteigimo ir Juridinių asmenų registro nuostatų patvirtinimo"

Numato juridinio asmens buveinės registravimo tvarką.



Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registro įstatymas

Numato Juridinių asmenų registro įsteigimo priežastis bei funkcijas.

EUROPOS SAJUNGOS TEISĖS AKTAI, SUSIJĘ SU FIZINĖS BUVEINĖS REGLAMENTAVIMU

Europos Sąjungos teisės aktai atspindi, jog vienos formos, fizinės buveinės, įteisinimas vyrauja ir kitose Europos valstybėse. Fizinė buveinė siekiama užtikrinti, jog esant poreikiui, būtų galima fizinėje vietoje rasti juridinio asmens valdymo organus, perduoti dokumentus ar užtikrinti trečiųjų asmenų interesus prievolių vykdyme.

Svarbu pabrėžti, jog Europos Sąjunga taip pat siekia valstybės valdymo ir paslaugų teikimo skaitmenimo bei verslo skatinimo.

Virtualios buveinės įgalinimas, prilyginant fizinei, supaprastintų juridinių asmenų steigimą bei skatintų verslumą.





Reglamentai:

- Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2015/884 2015 m. birželio 8 d., kuriuo nustatomos techninės specifikacijos ir procedūros, reikalingos pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/101/EB sukurtai registrų sąveikos sistemai.
- Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2157/2001 2001 m. spalio 8 d. dėl Europos bendrovės (SE) statuto.

Direktyvos:

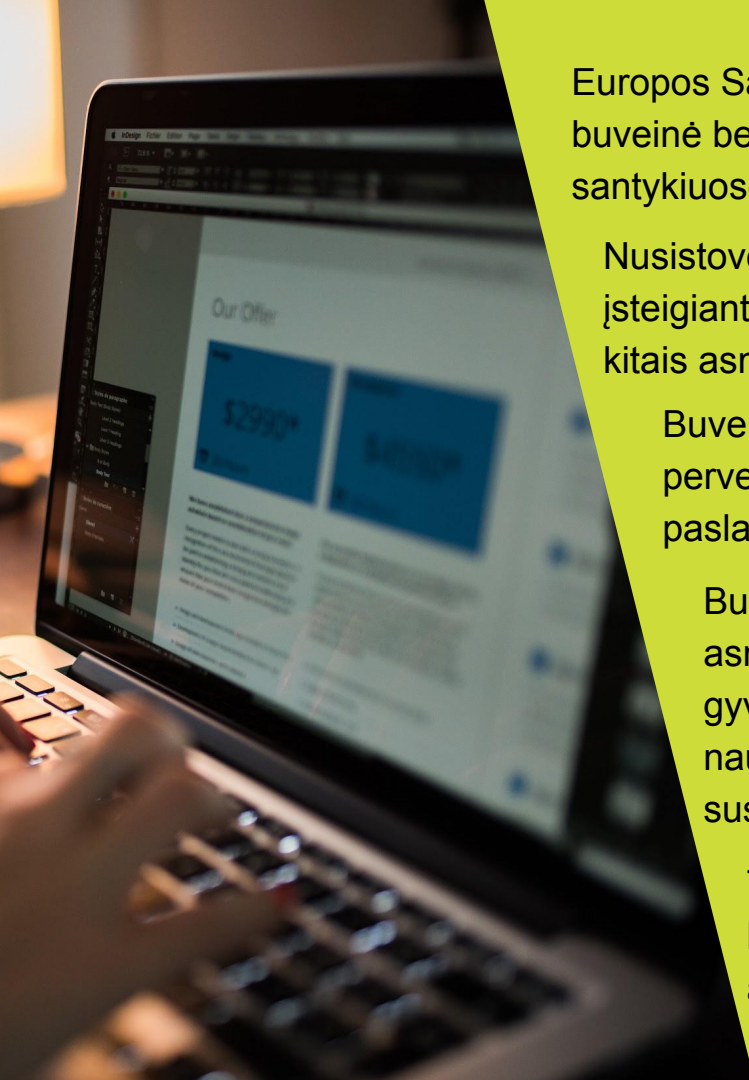
- EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA 2009/101/EB 2009 m. rugsėjo 16 d. dėl apsaugos priemonių, kurių valstybės narės reikalauja iš Sutarties 48 straipsnio antroje pastraipoje apibrėžtų bendrovių siekiant apsaugoti narių ir trečiųjų asmenų interesus, koordinavimo, siekiant suvienodinti tokias apsaugos priemones
- EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA 2012/30/ES 2012 m. spalio 25 d. dėl apsaugos priemonių, kurių valstybės narės, siekdamos tokias priemones suvienodinti, reikalauja iš Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 54 straipsnio antroje pastraipoje apibrėžtų bendrovių, jų narių ir kitų interesų apsaugai, akcines bendroves steigiant, palaikant ir keičiant jų kapitalą, koordinavimo
- EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA 2012/17/ES 2012 m. birželio 13 d. kuria iš dalies keičiamos Tarybos direktyvos 89/666/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvų 2005/56/EB ir 2009/101/EB nuostatos dėl centrinių, komercinių ir bendrovių registru sąveikos
- EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA (ES) 2017/1132 2017 m. birželio 14 d. dėl tam tikrų bendrovių teisės aspektų
- EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA 2009/102/EB 2009 m. rugsėjo 16 d. bendrovių teisės srityje dėl vienanarių privačių ribotos atsakomybės bendrovių





Direktyvos:

- TARYBOS DIREKTYVA 2014/86/ES 2014 m. liepos 8 d. kuria iš dalies keičiama Direktyva 2011/96/ES dėl bendrosios mokesčių sistemos, taikomos įvairių valstybių narių patronuojančioms ir dukterinėms bendrovėms
- TARYBOS DIREKTYVA 2008/7/EB 2008 m. vasario 12 d. dėl netiesioginių mokesčių, taikomų kapitalo pritraukimui
- EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA 2004/25/EB 2004 m. balandžio 21 d. dėl įmonių perėmimo pasiūlymų
- EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA 2007/63/EB 2007 m. lapkričio 13 d. iš dalies keičianti Tarybos direktyvas 78/855/EEB ir 82/891/EEB dėl reikalavimo, kad jungiant arba skaidant akcines bendroves nepriklausomas ekspertas parengtų ataskaitą
- EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA 2009/109/EB 2009 m. rugsėjo 16 d. iš dalies keičianti Tarybos direktyvų 77/91/EEB, 78/855/EEB ir 82/891/EEB bei Direktyvos 2005/56/EB nuostatas dėl ataskaitų bei dokumentų rengimo ir teikimo reikalavimų jungiant ir skaidant bendroves
- EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA 2004/109/EB 2004 m. gruodžio 15 d. dėl informacijos apie emitentus, kurių vertybiniais popieriais leista prekiauti reguliuojamoje rinkoje, skaidrumo reikalavimų suderinimo, iš dalies keičianti Direktyvą 2001/34/EB
- TARYBOS DIREKTYVA 2001/86/EB 2001 m. spalio 8 d. papildanti Europos bendrovės įstatus dėl darbuotojų dalyvavimo priimant sprendimus



Europos Sąjungoje bei Lietuvoje galiojantys teisės aktai rodo, jog fizinė buveinė bei jos registracija turi reikšmės įvairiuose juridinio asmens santykiuose bei veiksmuose.

Nusistovėjusi praktika rodo, jog buveinė svarbi teisės taikymo nustatymui, įsteigiant juridinį asmenį bei vėliau vykdant komunikaciją su valstybe ir kitais asmenimis.

Buveinė mažiau susijusi su prievolių vykdymu (pvz.: krovinių pervežime) ar teikiant viešas paslaugas (norint susipažinti su paslaugomis) bei kita.

Buveinės adreso naudojimas ir svarba, taip pat priklauso nuo juridinio asmens teisės formos bei dydžio. Pavyzdžiui, akcinės bendrovės gyvavime buveinė gali būti reikšmingesnė dėl dažnesnio jos naudojimo akcininkų interesų tenkinimui, kuomet šaukiami susirinkimai ir pan.

Tiek Lietuvos, tiek Europos Sąjungos aktai, įtvirtindami fizinę buveinę siekia užtikrinti, jog bus įmanoma fiziškai atrasti juridinio asmens atstovus bei užtikrinti trečiųjų asmenų interesų apsaugą.

JURIDINIŲ ASMENŲ STEIGIMO PROCESAS

ir buveinės reikšmė

Juridinio asmens gyvavimo laikotarpiu, buveinės vaidmuo išryškėja skirtinguose etapuose. Keičiant buveinės vietą, naują buveinę taip pat tenka įregistruoti. Tad fizinės buveinės registravimo reikalavimas sukelia administracinę naštą.

Tikėtina, jog fizinę buveinę pakeitus virtualia ši administracinė našta sumažėtų.

Juridinio asmens registravimas



**Juridinio asmens buveinės
keitimas**



Juridinio asmens pardavimas



Juridinio asmens likvidavimas

Iš pirmo žvilgsnio paprastas juridinio asmens fizinės buveinės registravimas gali tapti komplikuotu.

Pavyzdžiui, kai juridinio asmens steigėjas neturi jam nuosavybės teise priklausančių patalpų ar tiesiog nenori registruoti buveinės savo gyvenamuoju adresu dėl privatumo apsaugos. Tuomet jam yra reikalingas kitų patalpų savininko sutikimas ar tarpininkų paslaugos.

Juridinį asmenį kuriant elektroniniu būdu, svarbu, jog patalpų savininkas pasirašytų el. parašu. Steigiant įprastu būdu - sutikimas turi būti patvirtintas notariškai.

Juridinį asmenį registruojant „masiniuose“ adresuose, kyla rizika likti neinformuotam, nes laišakai nepasiekia juridinio asmens valdymo organų.





Pasirenkant tarpininkų (virtualaus ofiso ar virtualaus adreso) paslaugą juridinis asmuo eikvoja savo lėšas bei laiką. Tarpininkams mokamas metinis ar mėnesinis mokestis, neretai įmonės vadovas ar kitas darbuotojas periodiškai turi vykti atsiimti buveinės adresu gaunamos korespondencijos. Kai kurie tarpininkai siūlo alternatyvą - gautų dokumentų persiuntimą elektroniniu ar įprastu paštu. Dokumentus persiunčiant elektroniniu būdu kyla rizika dėl konfidencialios informacijos atskleidimo ar jos nutekėjimo. Korespondenciją persiunčiant įprastu būdu gaišamas laikas bei naudojamos papildomos lėšos.

Juridinio asmens registracija, artimiesiems ar kitiems asmenis priklausančiose patalpose, dažniausiai yra pigesnis sprendimas, tačiau, kaip ir naudojantis tarpininkų paslaugomis, registracijai reikalingas patalpų savininko sutikimas.

IŠVADOS

*dėl Lietuvoje esančios teisinės aplinkos,
siekiant virtualios buveinės įgyvendinimo*

- ✓ Šiuo metu Lietuvoje galiojantys teisės aktai numato tik vieną juridinio asmens buveinės formą.
- ✓ Siekiant efektyvios virtualios buveinės yra būtina keisti teisinę bazę, taip sukuriant **antrą buveinės formą - virtualią**.
- ✓ Virtuali buveinė atsirastų kaip **alternatyva**, tiems juridiniams asmenims, kurie neturi fizinės buveinės.
- ✓ Dėl esamos teisinės aplinkos, yra būtina įvertinti galimas virtualios buveinės rizikas bei numatyti jų valdymą.
- ✓ Būtina išsamesnė, su buveine susijusių teisių ir pareigų, įgyvendinimo analizė, kuomet virtuali buveinė įgyja vienodą teisinę galią, kaip ir fizinė buveinė.

IŠVADOS

Virtualios buveinės įkūrimui reikalinga stipri politinė valia, išvystytos e. valdžios paslaugos. Komunikacijai, tarp valstybės ir įmonių turinčių virtualią buveinę, įgyvendinti galima išnaudoti jau sukurtą e. Pristatymo platformą, tačiau jai būtina numatyti tolimesnę plėtrą. Virtualios buveinės įkūrimui reikalinga praplėsta teisinė bazė, kuri suteiktų vienodą juridinę galią, kaip ir fizinei buveinei.

Manome, jog virtuali buveinė palengvintų įmonių steigimo procesą bei juridinių asmenų komunikaciją su valstybe. Taip pat skatintų e. valdžios priemonių efektyvesnį naudojimą, didintų įmonių skaidrumą bei konkurencingumą. Juridinio asmens steigimo supaprastinimas galėtų prisidėti prie regionų ekonomikos augimo bei verslumo skatinimo Lietuvoje.

ŠALTINIAI

1. Creditreform „Įmonių, registruotų daigynuose, charakteristika (duomenys 2016-11-03)“.
2. Informacinės visuomenės plėtros komitetas prie Susisiekimo ministerijos „Skaitmeninei Europai reikalingi skaitmeniniai įgūdžiai“, 2017: <https://ivpk.lrv.lt/lt/naujienos/skaitmeninei-europai-reikalingi-skaitmeniniai-igudziai>.
3. DELFI naujienų portalas, „Sritis, kur prilygstame Skandinavijai ir Vokietijai“, V. Miškinis, 2017: <https://www.delfi.lt/projektai/atvira-lietuva/delfi-naujienos/sritis-kur-prilygstame-skandinavijai-ir-vokietijai.d?id=73563698>.
4. Europos Komisija „2016–2020 m. ES e. valdžios veiksmų planas“, 2016: https://vrm.lrv.lt/uploads/vrm/documents/files/LT_versija/Naujienos/EUeGovernmentActionPlan2016-2020_LT.pdf.
5. „Tallinn Declaration on eGovernment at the ministerial meeting during Estonian Presidency of the Council of the EU“, 2017: [https://ivpk.lrv.lt/uploads/ivpk/documents/files/Tallindegovdeclarationfinal3oct2017pdf%20\(3\).pdf](https://ivpk.lrv.lt/uploads/ivpk/documents/files/Tallindegovdeclarationfinal3oct2017pdf%20(3).pdf).
6. Informacinės visuomenės plėtros komitetas prie Susisiekimo ministerijos „Europos ministrai pasirašė Talino deklaraciją dėl e. valdžios“, 2017: <https://ivpk.lrv.lt/lt/naujienos/europos-ministrai-pasirase-talino-deklaracija-del-e-valdzios>.
7. Supra note 4.
8. Europos Komisijos komunikatas „Bendrosios rinkos tobulinimas: daugiau galimybių piliečiams ir įmonėms“ (COM(2015) 550, p. 5).
9. Supra note 8.

ŠALTINIAI

10. Supra note 4.
11. 2016 - 2020 m. m. LR Vyriausybės programos įgyvendinimo planas.
12. Europos Komisija, Growth. Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs:
https://ec.europa.eu/growth/smes_en.
13. Pasaulio Bankas “Doing Business 2018. Reforming to Create Jobs”, 2017:
http://www.doingbusiness.org/~/_media/WBG/DoingBusiness/Documents/Annual-Reports/English/DB2018-Full-Report.pdf.
14. DELFI naujienų portalas „Lietuvos turtas – emigrantai, kurie padėjo pritraukti ir „Western Union“, ir Vyriausybei pasiskolinti”, R. Lukaitytė-Vnarauskienė, 2011:
<https://www.delfi.lt/verslas/verslas/lietuvos-turtas-emigrantai-kurie-padejo-pritraukti-ir-western-union-ir-vyriausybei-pasiskolinti.d?id=53489537>.
15. Swedbank, Žinių terasa „Kokie sprendimai lemia skaitmeninę pažangą?”, D. Grigienė, 2017:
<https://ziniuterasa.swedbank.lt/ekspertiniai-komentarai/kokie-sprendimai-lemia-skaitmenine-pazanga>.
16. McKinsey&Company, Public sector “Europe’s e-government opportunity”, J. Kirchherr, J. Klier, S. Stern, 2015:
<https://www.mckinsey.com/industries/public-sector/our-insights/europes-e-government-opportunity>.
17. Investuok Lietuvoje „Lithuania Europe’s No. 1 in fibre-optic internet penetration”, 2015
<https://investlithuania.com/news/lithuania-europes-no-1-in-fibre-optic-internet-penetration>.

ŠALTINIAI

18. „15min“ naujienų portalas „Lietuva – pasaulinė lyderė pagal viešojo „Wi-Fi“ ryšio spartą, 2017:
<https://www.15min.lt/mokslasit/straipsnis/technologijos/lietuva-pasauline-lydere-pagal-viesojo-wi-fi-rysio-sparta-646-786498>.
19. „Lietuvos žinių“ naujienų portalas „Lietuva pirmauja pagal viešojo interneto prieigą“, A. Jockus, 2017:
<http://lzinios.lt/lzinios/ekonomika/lietuva-pirmauja-pagal-viesojo-interneto-prieiga/242571/>.
20. Lietuvos paštas, e.pristatymas: <https://epristatymas.post.lt/>.
21. Registrų centras, Adresų registras: <http://info.registrucentras.lt/node/974>.
22. Versli Lietuva, Kontaktinis centras: <https://www.verslilietuva.lt/lt/kc>.
23. Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos „Dokumentų valdymo funkcijos efektyvaus atlikimo rekomendacijos“, 2017:
www.archyvai.lt/download/18809/dv_rekomendacijos_tikslintos2017.pdf.
24. „Kauno dienos“ naujienų portalas „Tyrimas atskleidė naujausias naudojimosi internetu tendencijas“, 2017:
<http://kauno.diena.lt/naujienos/ivairenybes/mokslas-ir-it/tyrimas-atskleide-naudojimosi-internetu-tendencijas-835305>.
25. Europos Komisija „EU eGovernment Report 2016 shows that online public services improved unevenly“, 2016
<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/eu-egovernment-report-2016-shows-online-public-services-improved-unevenly>.
26. Oficialiosios statistikos portalas, Informacinių technologijų naudojimas namų ūkiuose, 2017:
<https://osp.stat.gov.lt/naujienos?articleId=5284561>.

ŠALTINIAI

27. Vilniaus miesto savivaldybės administracija, „Pirmasis naujojo Administracijos direktoriaus įsakymas – atsisakyti popierinių dokumentų“, 2017: <http://www.vilnius.lt/index.php?2268068749>.
28. European Parliamentary Research Service “eGovernment. Using technology to improve public services and democratic participation”, R. David, 2015:
[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2015/565890/EPRS_IDA\(2015\)565890_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2015/565890/EPRS_IDA(2015)565890_EN.pdf).
29. Europos Komisija “eGovernment in Denmark”, 2015:
https://joinup.ec.europa.eu/sites/default/files/document/2015-03/egov_in_denmark_-_january_2015_-_v_17_0_final.pdf.